

Masarykova univerzita v Brně

Ekonomicko-správní fakulta

Studijní obor: Finanční podnikání

Seminární práce z Pojistné ekonomiky

Téma: **Analýza nákladů pojišťovny**

Zpracovali: Martin Gregor
Andrea Klašková

Datum prezentace: 14. 11. 2005

V Brně dne: 7. 11. 2005

1. Cíl	3
2. Úvod.....	3
3. Členění nákladů.....	4
3.1 Náklady na pojistná plnění	4
3.2 Vlastní náklady pojišťovny	4
4. Efektivnost nákladů.....	6
5. Finanční analýza v pojišťovnictví	7
6. Význam finančního zdraví.....	7
7. Česká pojišťovna, a. s.....	9
8. Kooperativa, pojišťovna, a. s.....	10
9. Allianz, a. s.....	11
10. Srovnání pojišťoven	12
11. Závěr.....	14
12. Literatura.....	15

1. Cíl

Cílem naší seminární práce je analyzovat náklady pojišťovny, v druhé části se pokusíme porovnat Českou pojišťovnu a. s., pojišťovnu Kooperativa a Allianz.

2. Úvod

Hospodářský výsledek účetní jednotky je jedním z důležitých ukazatelů úrovně jejího finančního hospodaření. Jedná se o syntetický ukazatel odrážející všechny pozitivní i negativní výkyvy ve finanční oblasti společnosti v daném účetním období a umožňující posoudit úspěšnost hospodářské činnosti společnosti za toto období. Mohlo by však být velmi zkreslující brát hospodářský výsledek jako absolutní údaj a nezabývat se jeho strukturou a determinanty jeho výše v daném účetním období. Proto je důležité věnovat se analýze výnosů a nákladů. My se budeme podrobněji věnovat analýze nákladů. Nejen jejich výše, ale hlavně struktura nákladů významně ovlivňuje úspěšnost pojišťovny v jednotlivých odvětvích životního a neživotního pojištění.

Ke zjištění hospodářského výsledku komerční pojišťovny za dané účetní období slouží **výkaz zisku a ztráty**, který obsahuje technický účet k životnímu pojištění, technický účet k neživotnímu pojištění a netechnický účet. Výsledky technických účtů, které vzniknou porovnáním příslušných nákladů a výnosů v životním a neživotním pojištění, se přenesou do netechnického účtu, kde jsou k nim navíc přidány náklady a výnosy nesouvisející přímo s prvotním úkolem pojišťoven. Pokud celkové výnosy společnosti převyšují celkové náklady, má hospodářský výsledek charakter zisku, v opačném případě se jedná o ztrátu. Hospodářský výsledek společnosti lze použít jako kritérium při posuzování úspěšnosti řízení podniku z dlouhodobého hlediska, výchozí základnu pro výpočet daně z příjmu účetní jednotky, podklad nezbytný pro rozhodování o budoucím růstu podniku a pro určování výše dividend a v neposlední řadě jako kritérium při posuzování výdělečné schopnosti společnosti v příslušném období pro akcionáře, klienty, věřitele i další externí subjekty.

3. Členění nákladů

Základní členění nákladů pojišťovny vychází z činnosti, které pojišťovna vykonává. Na jedné straně jde o *náklady na pojišťovací činnost* a na druhé straně jde o *náklady na jinou podnikatelskou činnost*. Rozhodující činností pojišťovny je pojišťovací činnost. Náklady na ni rozdělujeme podle toho, jestli jde o *náklady na pojistná plnění*, nebo *náklady vynaložené na provoz pojišťovny (vlastní náklady)*.

Náklady pojišťovny	
Náklady na pojistná plnění	Vlastní náklady

3.1 Náklady na pojistná plnění

První skupina nákladů (náklady na pojistná plnění) je orientovaná na krytí závazků pojišťovny, vyplývajících z uzavřených pojistných smluv, nebo z příslušných právních předpisů. Jedná se o přímé majetkové ztráty, případné následné ztráty, na které má pojištěný nebo poškozený nárok, ztráty způsobené poškozením zdraví, úmrtím nebo dožitím, o vyplácení důchodu apod. Kromě toho se v této položce objevují i plnění, která se neposkytují pojištěnému nebo poškozenému, ale jiným organizacím nebo osobám. Jde v zásadě o náklady spojené s vyšetřováním události, nebo s odstraňováním jejich následků (vypracování znaleckých posudků, soudní poplatky apod.). Poslední položkou, kterou obsahují náklady na pojistná plnění, je tvorba rezerv na pojistná plnění. Náklady na pojistná plnění jsou jednoznačné a sledují se podle pojistných odvětví. Tyto náklady dosahují přibližně objemu netto pojistného, ale jsou závislé na celkovém rozsahu způsobených škod a předpokládané škodovosti.

3.2 Vlastní náklady pojišťovny

Druhá skupina nákladů (vlastní náklady) pojišťovny představuje všechny ostatní náklady, které jsou spojeny s provozem pojišťovny. Tyto náklady je třeba sledovat v podrobnějším členění na náklady **pořizovací** a **režijní**.

Pořizovací náklady pojištění jsou náklady, které byly vynaloženy na vznik pojištění. Představují tu část vlastních nákladů pojišťovny, která souvisí se získáním zákazníka a prodejem pojistných produktů. Jejich součástí jsou náklady spojené s vývojem a vytvořením pojistného produktu, náklady spojené s marketingem, propagací apod. Při sledování pořizovacích nákladů se vychází z činností, které přímo souvisejí se získáním zákazníka a uzavřením pojistných smluv.

Pořizovací náklady dále dělíme na:

- náklady na tvorbu pojištění
- náklady obchodu
- nepřímé náklady

Režijní náklady dělíme na:

- správu pojištění
- náklady na likvidační službu
- náklady na řízení podniku
- náklady na jinou činnost

Největší problém vlastních nákladů se objevuje u začínajících pojišťoven a u pojištění, které se zavádí na pojistný trh. Jde o to, že náklady nejsou rovnoměrně rozloženy v průběhu celé pojistné doby. Je samozřejmé, že nejvyšší náklady vznikají při zahajování pojišťovací činnosti a při zavádění nového produktu na trh. Náklady v tomto období mají vysokou hodnotu proto, že je nutné investovat prostředky především do marketingu. Určitá část nákladů je spjata např. s tiskem pojistných smluv. Tyto jednorázové náklady jsou poměrně vysoké a vytvářejí v začátcích nepříznivý ekonomický stav. Je typické, že v tomto období dosahuje pojišťovna ztráty.

Vlastní náklady pojišťovny jsou omezeny více faktory, přičemž je nutné dosáhnout jejich přiměřené výše. Celkový objem vlastních nákladů by v dlouhém horizontu neměl přesáhnout náklady kalkulované v pojistném. Ze zkušenosti vyplývá, že objem vlastních nákladů dosahuje úroveň 25% - 35% z brutto pojistného, přičemž hladina 25% svědčí o mimořádně úspěšném managementu dosahujícího vysoké úrovně efektivnosti činnosti. Úroveň 35%

znamená poměrně vysoké náklady. U nových pojišťoven se tyto náklady mohou pohybovat i na vyšší úrovni.

Celkové náklady mohou dosáhnout vyšší hodnoty než celkové příjmy a tak pojišťovny dosahují místo předpokládaného zisku ztráty, což se projeví ve špatném finančním zdraví. Proto je ***jedním z hlavních cílů podnikání každé komerční pojišťovny optimalizace nákladů se snahou o jejich minimalizaci.*** Absolutní snaha o minimalizaci často vede k úsporám na tom nejnesprávnějším místě. Tím vzniká situace, že část nevyhnutelných potřeb pojišťovny se nerealizuje a nevytvoří se prostor pro rozvoj podnikatelské činnosti v budoucnosti. Z tohoto hlediska část vynaložených nákladů představuje investici do budoucnosti, která by měla přinést svůj efekt. Jako příklad je možno uvést náklady na školení a výchovu pracovníků, reklamu a podobně. Pokud nebudou dokonale vyškolení pracovníci, není možné od nich očekávat kvalifikovaný výkon v pojišťovací činnosti, pokud nebude vynaloženo dostatek nákladů na reklamu, bude složité získat klienty. A právě získání co největšího počtu klientů je pro pojišťovnu klíčové, neboť finanční prostředky získané od klientů tvoří značnou část finančních zdrojů komerční pojišťovny. I tato skutečnost se v konečném důsledku projevuje na finančním zdraví.

4. Efektivnost nákladů

Dosažení přiměřeného hospodářského výsledku vyžaduje maximální efektivnost činnosti pojišťovny, což znamená optimalizaci nákladů se snahou o jejich minimalizaci. Část vynaložených nákladů představuje investici do budoucnosti, která by měla přinést efekt v podobě pokračování podnikatelské činnosti v budoucnosti.

Šetření nákladů často vyvolá zpětnou reakci zvyšování nákladů. Může se stát, že když někde ušetříme náklady, budou v příštím účetním období vyšší o inflaci nebo jiné přírážky. Šetření na poštovním zase může vyvolat vyšší náklady na cestovné, když bude nutné pro vyřízení záležitosti cestovat. Pokud se zásilka pro úsporu nezašle doporučeně a při její ztrátě nebude možno prokázat, že byla zaslaná, může to znamenat náklady navíc na pojistná plnění, soudní výdaje apod.

Při rozhodování o použití nákladů je nutné vytipovat náklady, které se musí nevyhnutelně vynaložit na výkon činnosti pojišťovny. Na prvním místě mezi ně patří fixní náklady bez ohledu na rozsah vykonávané činnosti. Následně se posoudí přiměřenost nákladů z hlediska nevyhnutelnosti pro výkon činnosti. Z uvedeného vyplývá, že úspora nákladů nemusí představovat i absolutní úsporu. Jejím výsledkem může být neefektivnost činnosti se zhoršeným hospodářským výsledkem. Tyto negativní důsledky úspor na nesprávném místě se často projeví až s odstupem času v budoucích účetních obdobích.

5. Finanční analýza v pojišťovnictví

Finanční analýza zahrnuje posouzení finanční situace firmy v minulosti i přítomnosti a anticipuje budoucí finanční vývoj. Jejím cílem je identifikovat jakoukoli slabost ve finančním zdraví, která by mohla vést k budoucím finančním potížím a určit silnou stránku, kterou lze v dané firmě zužitkovat v budoucnu.

Podstatné v tomto směru je, kdo analýzu zpracovává a pro koho je určena. Soustředíme-li se na pojišťovnictví, tak finanční analýzu provádí dozorčí orgány nad pojišťovnictvím. Hlavní cíl takové analýzy je posoudit schopnost pojišťoven trvale plnit své závazky. Pojišťovny používají vnitropodnikovou analýzu jako nástroj plánování, kontroly a řízení. Je proti externí analýze doplněna řadou dalších ukazatelů. Externí analýza je určena pro akcionáře, dozorčí orgány, zákazníky apod. a vychází ze zveřejňovaných údajů (tj. roční účetní závěrky).

Základním nástrojem finanční analýzy jsou poměrové finanční ukazatele, které mohou dát odpověď na řadu otázek týkajících se finančního zdraví. Finanční analýza je potřebná a perspektivní záležitost.

6. Význam finančního zdraví

Finanční zdraví pojišťovny je přehled o finanční situaci a finančních souvislostech jejího hospodaření. Jde o výsledek posouzení všech dostupných informací o pojišťovně jakož i jiné okolnosti související s provozováním činnosti pojišťovny. Podává tak celkový obraz o efektivnosti podnikání. Na finančním zdraví komerční pojišťovny se podílí celá řada

faktorů, které mohou mít jak pozitivní, tak negativní vliv. Tyto faktory se pojišťovny snaží eliminovat tak, aby jejich výsledná finanční situace byla co nejpříznivější.

Dobré finanční zdraví je výsledkem dlouhodobé ekonomické prosperity komerční pojišťovny. Základy ekonomické prosperity pojišťovny vznikají už při tvorbě pojistných produktů, jejich pojistných podmínek, sazeb pojistného a zásad likvidace škol. Významnou úlohu hraje rovněž efektivní organizační struktura, efektivnost řízení, **úroveň nákladovosti** a nakonec i cenová úroveň produktů. Pojištění patří do sféry peněžních služeb a aby bylo zaručené poskytnutí náhrad po celou dobu trvání pojištění je nevyhnutelné dosáhnout ekonomickou vyrovnanost jednotlivých druhů pojištění, tzn. stav, kdy za delší časové období nebude celková suma vyplacených pojistných plnění přesahovat kalkulované netto pojistné a mít dostatečně vysoké technické rezervy.

Ekonomická efektivnost pojišťování je dána i tím, že pojišťovna musí dlouhodobě dosahovat pozitivních hospodářských výsledků (zisku). V opačném případě vzniká problém postupné nedostatečnosti finančních zdrojů ke krytí závazků ze sjednaných pojistných smluv.

Finanční zdraví pojišťovny souvisí úzce s bezpečností podnikání. Bezpečnost ekonomiky pojišťoven znamená dosáhnout vysokou bonitu finančních zdrojů pojišťovny, dostatečnou míru likvidity peněžních zdrojů a dlouhodobé schopnosti plnit svoje závazky vyplývající z dojednaných pojistných smluv.

O finanční situaci pojišťovny a o jejím hospodaření mají zájem se dozvědět podrobněji zejména tyto skupiny:

- akcionáři (zajímá je zejména růst tržní hodnoty a vyplácení dividend),
- věřitelé (zajímají se o splácení dluhů a úroků v dohodnutých lhůtách),
- zaměstnanci (mají zájem na vyplácení dohodnutých mezd),
- klienti (zaměřují se především na dodržování pojistných podmínek, výplatu pojistného plnění apod.),
- státní orgán (zajímá ho především míra solventnosti a výše technických rezerv).

7. Česká pojišťovna, a. s.

ČESKÁ POJIŠŤOVNA	2004	2003
Předepsané pojistné NP	14 286 703	21 321 929
Náklady na PP	8 542 035	11 894 011
Pořizovací náklady	4 052 614	3 220 630
Správní režie	2 705 205	2 321 388
Provize od zajišťovatelů	1 144 714	307 964
Ostatní technické náklady	1 339 030	1 436 896
Předepsané pojistné ŽP	14 849 412	14 282 539
Náklady na PP	15 435 916	9 667 742
Pořizovací náklady	2 259 798	1 649 328
Správní režie	1 415 578	1 387 809
Provize od zajišťovatelů	98 400	23
Náklady na finanční umístění	2 162 824	46 463 618
Ostatní technické náklady	83 456	167 408
Netechnický účet		
Náklady na finanční umístění	636 233	26 626 826
Ostatní náklady	649 995	1 721 615
Zisk/ztráta	4 174 789	3 137 845

V tisících Kč

V oblasti neživotního pojištění se České pojišťovně podařilo snížit náklady na pojistná plnění téměř o jenu třetinu z necelých 12 mld. v roce 2003 na 8,5 mld. v roce 2004. Naopak téměř o třetinu vzrostly pořizovací náklady na více než 4 mld. Správní režie a ostatní technické náklady se za sledované období téměř nezměnily.

V oblasti životního pojištění je na první pohled patrný značný nárůst nákladů na pojistná plnění z 9,7 mld. v roce 2003 na 15,5 mld. v roce 2004. Podobně jako v oblasti neživotního pojištění, došlo i zde k nárůstu pořizovacích nákladů. Naproti tomu došlo k razantnímu snížení nákladů na finanční umístění a to jak na technickém účtu k ŽP, tak na netechnickém účtu.

Celkově můžeme říci, že Česká pojišťovna je při řízení výnosů a nákladů úspěšná, její čistý zisk meziročně vzrostl o 1 mld. na 4,1 mld. Kč.

8. Kooperativa, pojišťovna, a. s.

KOOPERATIVA	2004	2003
Předepsané pojistné NP	13 747 378	9 625 945
Náklady na PP	8 281 844	5 590 874
Pořizovací náklady	2 427 995	1 923 860
Správní režie	2 116 264	1 549 517
Provize od zajišťovatelů	1 178 909	1 072 082
Ostatní technické náklady	1 886 951	1 865 137
Předepsané pojistné ŽP	5 342 268	4 241 584
Náklady na PP	723 490	440 273
Pořizovací náklady	1 216 155	1 456 623
Správní režie	270 489	403 207
Provize od zajišťovatelů	-1 126	-32 457
Náklady na finanční umístění	466 990	594 313
Ostatní technické náklady	143 495	137 418
Netechnický účet		
Náklady na finanční umístění	2 348 376	4 874 273
Ostatní náklady	54 697	67 508
Zisk/ztráta	490 288	448 195

V tisících Kč

V oblasti neživotního pojištění si můžeme všimnout růstu nákladů na pojistná plnění také u pojišťovny Kooperativa, z 5,6 mld. v roce 2003 na 8,6 mld. v roce 2004. Nárůst zaznamenaly rovněž pořizovací náklady a správní režie. Provize od zajišťovatelů a ostatní technické náklady zůstaly téměř na stejné úrovni jako v roce 2003.

V oblasti životního pojištění tvoří největší nákladovou položku pořizovací náklady, které jsou téměř dvojnásobné oproti nákladům na pojistná plnění. Správní režie se na rozdíl od NP snížila o více než čtvrtinu na 270 mil. Kč.

Na netechnickém účtu se pojišťovně Kooperativa podařilo o polovinu snížit náklady na finanční umístění z necelých 5 mld. na 2,3 mld. v roce 2004.

9. Allianz, a. s.

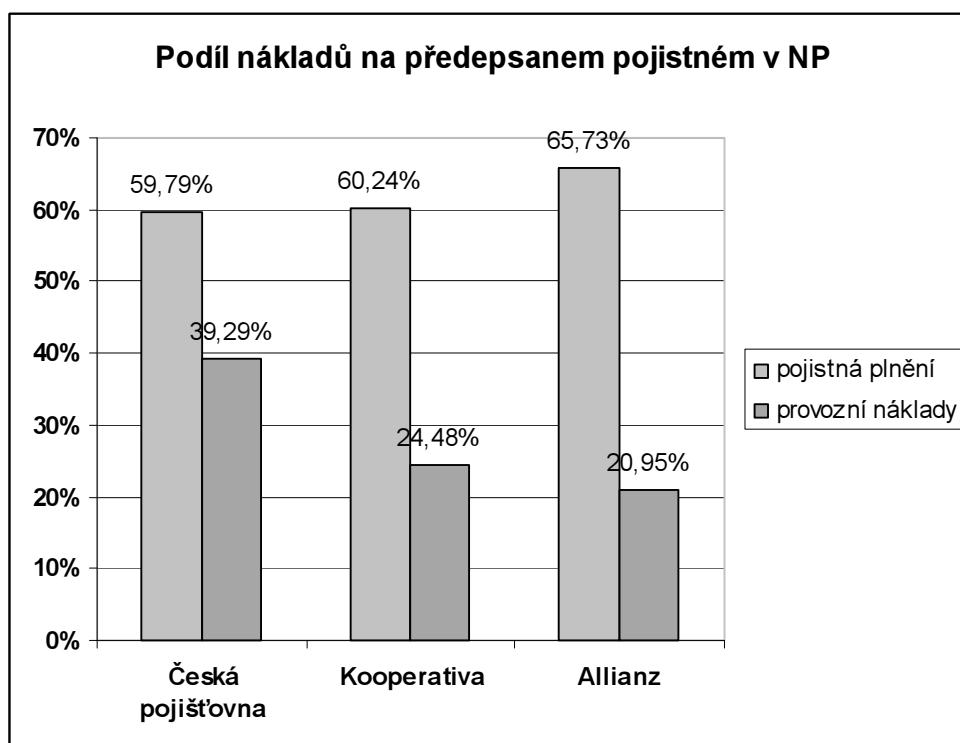
ALLIANZ	2004	2003
Předepsané pojistné NP	4 374 161	3 941 767
Náklady na PP	2 874 954	2 590 158
Pořizovací náklady	718 387	631 580
Správní režie	763 549	931 816
Provize od zajišťovatelů	565 400	700 476
Ostatní technické náklady	842 750	1 089 976
Předepsané pojistné ŽP	1 669 541	1 351 362
Náklady na PP	572 593	332 164
Pořizovací náklady	179 188	141 426
Správní režie	292 257	277 235
Provize od zajišťovatelů	12 137	16 444
Náklady na finanční umístění	6 925 320	6 344 988
Ostatní technické náklady	126 530	89 790
Netechnický účet		
Náklady na finanční umístění	164 219	106 073
Ostatní náklady	6 729	128 578
Zisk/ztráta	648 400	236 739

V tisících Kč

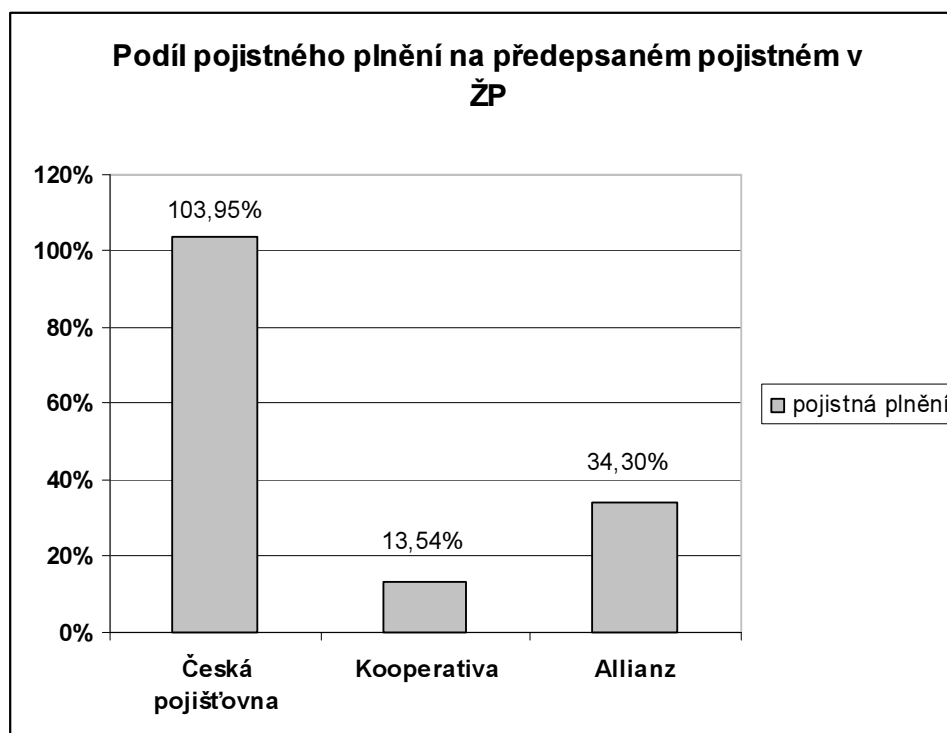
U pojišťovny Allianz jsou meziroční změny nákladů jen nepatrné. U některých položek došlo ke snížení, např. v oblasti NP: správní režie, ostatní technické náklady; a u některých naopak ke zvýšení, např. pořizovací náklady v oblasti NP i ŽP, náklady na finanční umístění.

Rovněž hospodaření pojišťovny Allianz můžeme celkově označit za úspěšné, neboť došlo k růstu zisku o více než 100%.

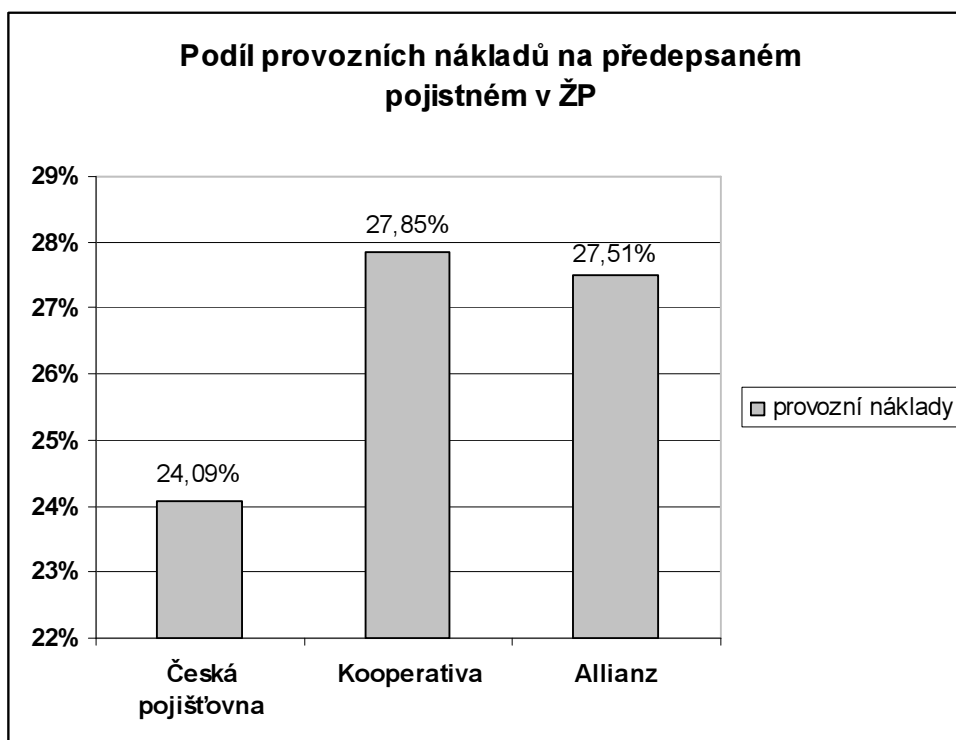
10. Srovnání pojišťoven

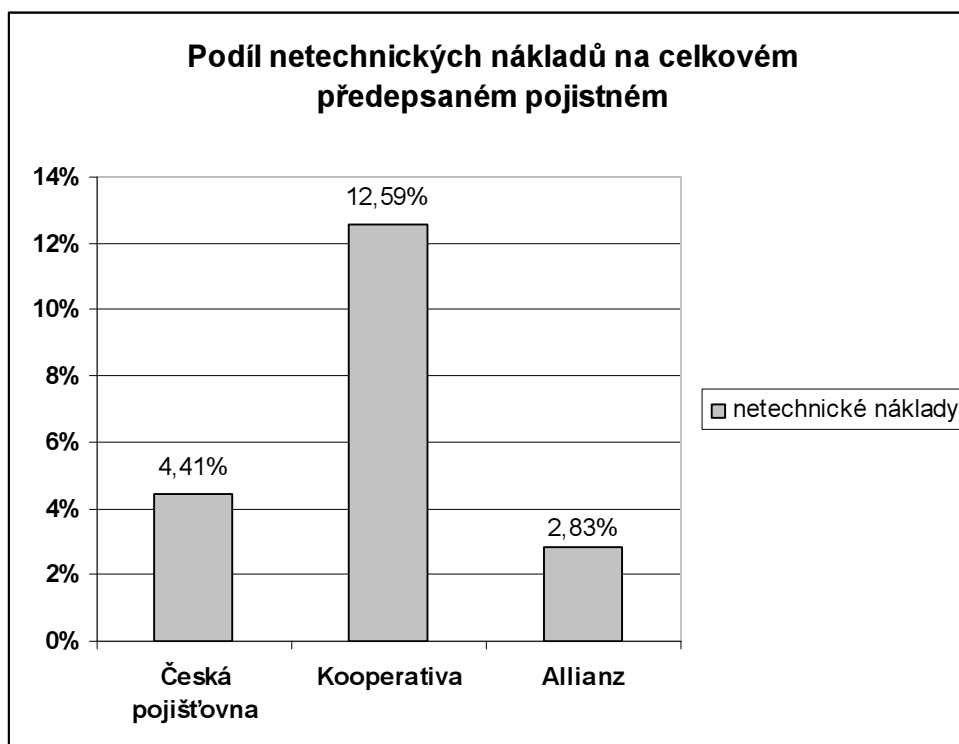
Největší podíl pojistných plnění na předepsaném pojistném v NP má Allianz, ale rozdíl mezi ní a ostatními pojišťovkami není nijak velký. Naproti tomu Česká pojišťovna má výrazně vyšší podíl provozních nákladů - 40%, což je téměř dvojnásobek pojišťovny Allianz.

Výrazně nejvyšší podíl pojistných plnění v ŽP má ČP, což může být ale dáno nepříznivým vývojem v daném roce, nejnižší podíl má pojišťovna Kooperativa.

Provozní náklady v oblasti ŽP tvoří u všech srovnávaných pojišťoven zhruba čtvrtinu předepsaného pojistného, nejlépe je na tom Česká pojišťovna.

Nejmenší podíl netechnických nákladů na celkovém předepsaném pojistném má pojišťovna Allianz, jen o něco hůře je na tom Česká pojišťovna, u pojišťovny Kooperativa tyto náklady přesahují hranici 10% z celkového předepsaného pojistného.

11. Závěr

Má-li být dosaženo efektivnosti pojišťovací činnosti, je nutné zajistit *optimalizaci nákladů* pojišťovny a ekonomickou vyrovnanost pojištění. Posuzování finančního zdraví není zdaleka významné jen pro pojišťovnu samotnou, ale především pro ostatní subjekty přicházející do styku s pojišťovnami. Finanční zdraví pojišťovny bývá často nástrojem, který používají ekonomické subjekty ke svému rozhodování na pojistném trhu. Pomocí finančního zdraví si mohou tyto subjekty učinit celkový obraz o hospodaření dané pojišťovny a posoudit tak možná rizika, která by pro něj mohla vyplývat v případě navázání kontaktu s touto pojišťovnou.

12. Literatura

Monografie:

CHOVAN, P., ČEJKOVÁ, V.: *Malá encyklopédia poistenia a poisťovníctva*, 1. vydání, Bratislava: ELITA, 1995. 352s. ISBN 80-85323-69-9

CHOVAN, P.: *Poisťná ekonomika II.* 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1997. 210s. ISBN 80-210-1511-X.

Diplomové práce:

VOJTKOVÁ, A.: *Posouzení finančního zdraví komerční pojišťovny*, Brno: ESF MU, 2003

VÉMOLA, L.: *Finanční hospodaření vybrané komerční pojišťovny*, Brno: ESF MU, 2003

SVOBODOVÁ, K.: *Vybrané ekonomické ukazatele hospodaření v komerční pojišťovně*, Brno: ESF MU, 2000

Internetové zdroje:

Stránky pojišťovny Kooperativa, a. s. www.koop.cz

Stránky pojišťovny Allianz, a. s. www.allianz.cz

Stránky České pojišťovny, a. s. www.cpoj.cz